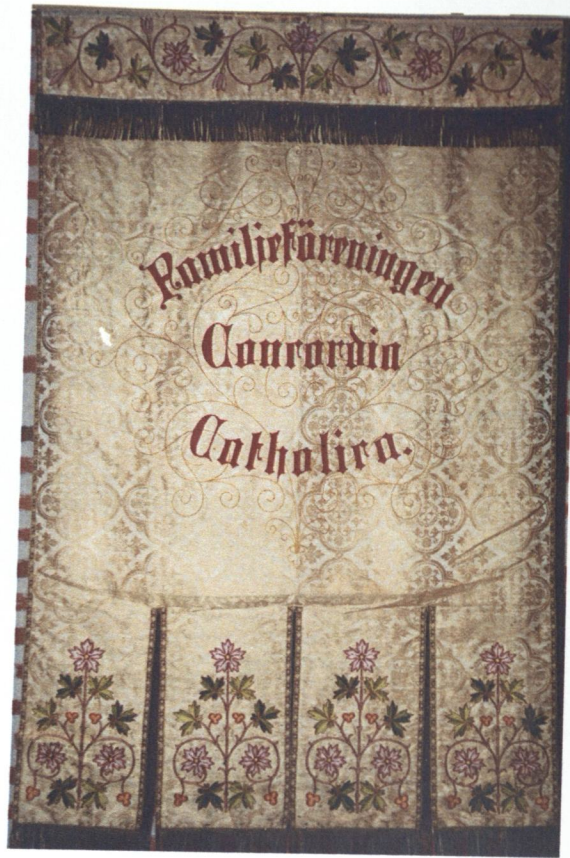

*Familjeföreningen
Concordia Catholica
1995-2005*

*Jubileumsskrift över föreningens senaste
decennium med anledning av dess
110-årsjubileum*

Förord

Till föreningens 100-årsjubileum gick dåvarande ordföranden Berndt Bodin igenom hundra år av FCC:s dammiga arkivalier. Resultatet blev förutom nysningar och rinnande ögon en intressant och innehållsrik liten skrift över Concordias historia. Två år tidigare hade Katolsk Historisk Förening (KHF) bildats och bl.a. pekat på vikten av att bevara även nyare svensk, katolsk historia.

Sedan Berndt Bodins historik skrevs har ytterligare ett decennium förlupit och det är med stor glädje vi kan konstatera att föreningen ännu är livaktig och nu kan fira sitt 110-årsjubileum. Naturligtvis bör då även det viktigaste i föreningens historia från detta decennium sättas på pränt.

Våra källor är föreningens protokoll, räkenskaper, korrespondens och kallelser till föreningsammanskomster samt det egna minnet.

Författarna har båda varit aktiva Concordister under hela den period som omfattas men tillhör skilda generationer (Edward 35, James 63 år), vilket har varit berikande för oss i diskussionerna om häftets innehåll och uppläggning.

Firandet av hundraårsjubileet sker i självklar jubelglädje över de 110 åren, som föreningen hittills bestått. Det finns ytterligare en tanke bakom firandet. Kärnordet är *rentrée* – det ord fransmännen använder som ett samlande begrepp för nystart, komma igen, pånyttfödelse, renässans. Må jubileet bli en synlig reklam för föreningen, en vitamininjektion som ger nya medlemmar och goda idéer.

Stockholm i oktober 2005

James Blom

En ganska pigg 110-åring – några reflexioner över Concordias "själ" och ett ögonkast mot framtiden

År 1995 firades högtidligen föreningens 100-årsjubileum. FCC bildades den 17 november år 1895. Därför förlades också jubileet till senhösten.

Hundraårsjubileet

- En jubileumsskrift på närmare 200 intressanta och humoristiska sidor författades av dåvarande ordföranden Berndt Bodin.
- En skärmutställning över föreningens sekellånga historia skapades, ävenledes av dåvarande ordföranden Berndt Bodin.
- En jubileumsmässa celebrerad av biskop Brandenburg firades och följdes av samkväm med lätt supé.
- En festmiddag med underhållning avnjöts på Anton Bruckners salonger, Götgatan.

Jubileet blev synnerligen lyckat och trots mycket slit och arbete med förberedelserna blev den en vitamininjektion – en nystart – som gav nya medlemmar och inspiration för det framtida arbetet. Inte bara styrelsen utan även styrelsemedlemmarnas hustrur deltog i förberedelserna: Gertrud Bodin, Karin Janson samt Ninnie Blom, som stod för redigering av Jubileumsskriften och förekommande dataarbete.

Vari ligger Concordias livskraft?

Man talar idag ofta om föreningsdöden. Hur mycket har inte världen förändrats under de gångna 110 åren sedan FCC bildades? Hur kan en förening som Concordia ha överlevt så länge och med i allt väsentligt samma målsättning och inriktning, när så många andra föreningar och sammanslutningar har gått i graven? Vari ligger dess själ, dess andliga livskraft?

Föreningens syfte är alltså sedan starten att främja samvaron mellan katoliker i Stockholmsområdet under lättisamma och kulturella former. Därav följer en kristen, katolsk och kulturinriktad profil, även inriktad på gemenskap och trivsel.

Det viktigaste i profilen är naturligtvis det kristet katolska, vilket redan anges med ordet Catholica i föreningsnamnet.

Det kristet, katolska är ett kitt som visat sig starkt nog för att hålla föreningen vid liv under så lång tid.

Ämnesvalen har säkert förändrats med tiden. Vad som är "lättsamma former" likaså. Idag samlas vi inte ens vid jubileumsfirande frackklädda och restaurangbesök är ovanliga. Likaså är dramatiska föreställningar och deklamationer inte längre särskilt gångbara.

Den ekumeniska öppenheten är troligen också större än i äldre tider. Glädjande nog vet vi dock, att öppenheten och toleransen redan från början – sett ur den tidens perspektiv – var god. Men det har också att göra med att föreningen skulle vara en

familjeförening. Jag citerar ur föreningens första stadgar från 17 november 1895:

§ 3 Som extraordinarie medlemmar, utan rösträtt eller rättighet att i styrelsen inväljas, antagas följande af ordinarie ledamöters icke katolska anförwandter, nämligen: Föräldrar, syskon, barn, man eller hustru.

Idag finns flera, som hör till andra samfund (tyska S:ta Gertruds församlingen, Svenska kyrkan, Baptistförbundet) eller är andliga sökare, med i vår matrikel och berikar föreningen med sitt andliga och ekumeniska tillskott. Medlemskap (inte bara extraordinarie) står öppet för envar som sympatiserar med föreningens syften, där den kristna, katolska profilen städe är en hörnpelare.

Vidsyntheten i föreningen märks även i vänskapen över nationalitetsgränserna. Den katolska mångfalden, är väl synlig. Många concordister har sitt ursprung i Tyskland, Österrike, Schweiz, Holland eller Polen. Även våra nordiska grannländer är representerade och de senaste åren har vi även flera medlemmar med spansk och latinamerikansk bakgrund.

Ytterligare ett kitt som håller samman föreningen är det kulturintresse, som kännetecknar dess medlemmar. Den typiske concordisten är bildad och har även i hög ålder, då benen inte längre vill hänga med, en vetgirighet och nyfikenhet efter att lära sig ännu mer.

I dagens Sverige har familjen och släkten ofta tömts på sina sociala funktioner. Många svenskar har liten eller obefintlig släktkontakt. Många invandrare har släkten kvar i fäderneslandet. En förening kan vara ett bra sätt till social kontakt. Där har vi nog också något av föreningens livskraft. – För visst har vi roligt på våra träffar och visst knyts vänskapsband. Men gällde det bara att träffa folk kunde man lika gärna nöja sig med AIK eller PRO, som kanske dessutom har lokalavdelningar betydligt närmare den egna bostaden. Den starkaste livskraften för föreningen är naturligtvis den gemensamma kristna tron – att i en annars oftast sekulariserad omgivning få möta och utbyta tankar med likasinnade är viktigt.

Kontinuitet och förnyelse

I Concordia har oftast funnits en känsla för både tradition och förnyelse. Även i dagens föränderliga samhälle stannar de flesta som blivit medlemmar kvar. Och ett modernt styrelser rekord innehar Tarras Blom, som avgick (1999) efter 25 år i styrelsen. – Men inte kan han mäta sig med gångna tider. Tarras farfar Edvard innehade olika förtroendeposter allt mellan ordförande- och revisorskap under sammanlagt 47 års tid, från 1896 – 1943. Tarras pappa Holger slog dock rekordet genom 57 (sic!) år som styrelseledamot och därefter hedersordförande. De äldsta i föreningen minns hans spiritualitet och breda kunskap, som han delade med sig av inte minst som klubbmästare och frekvent föredragshållare.

Församlingarnas och Folkhögskolans välvillighet

En synnerligen konkret nödvändighet för föreningens överlevnad är, sist men inte minst, någon plats att träffas på. Concordia har ingen egen föreningslokal. Tack vare att både Domkyrkan, S:ta Eugenia, Marie Bebdelsekyrkan och S:ta Birgittas katolska

folkhögskola alltid lika välvilligt upplåter lokaler åt oss får vi trevliga och ändamålsenligas mötesplatser.

Con Cordia

Con Cordia – med hjärtat måste också det vara en hörnpelare för föreningen. Må våra sammankomster fortsätta att ha den värme, glädje, öppenhet och vidsynthet som inte stänger ute och som kommer från hjärtat och ger föreningen livskraft.

Framtiden

”Die Mauer bleibt noch hundert Jahre”, yttrade DDR:s Erich Honecker 1988. Ett år senare var muren borta. Det vore förmätet att tro att föreningens framtid är säkrad bara för att vi idag har många medlemmar. Uppskattningsvis är 57 % över 65 år, 35 % mellan 50 och 65 år och endast 8 % yngre än 50 år.

Något mycket trevligt med Concordia är dess blandning av generationer – något som vi är extremt dåliga på i Sverige. Föreningens yngre och äldre har inga problem att trivas och umgås tillsammans. Tillströmningen av yngre är dock svag. – Var sak har förstås sin tid. Barnfamiljer ska naturligtvis inte prioritera ens något så viktigt som Concordia, före sina barn, men när ungarna blir vuxna och flyger ur boet, blir det kanske plötsligt lite tid över igen. Dessutom finns det i den nämnda åldersgruppen väldigt många ensamstående eller singlar, för att använda det modernare ordet, som säkert skulle trivas i vår förening. Medlem kan man bli från 18 års ålder.

Föreningen har än så länge tillräckligt antal medlemmar för att överleva utan en yngre generation, men den tappar då något av syftet och charmen som ligger i att olika generationer möts.

Strukturen som vi länge har haft för huvuddelen av våra föreningsmöten är att utöver den andliga kosten även bjuda på någon form av supé (utförlig redogörelse under kapitlet *Den lekamliga förplägnaden*). Naturligtvis är detta koncept inte nödvändigt att hålla fast vid. Men det har en viktig funktion att fylla: Det är inte under föredraget, museibesöket etc., som man lär känna varandra och kan utbyta tankar, utan under måltiden och kaffedrickandet. ”Supékonceptet” kräver dock några någorlunda unga styrelsemedlemmar, som kan ordna biltransport och har ork att inhandla, känka varor, duka upp mat, koka kaffe, diska och städa upp. Nuvarande styrelse måste någon gång bytas ut och vilka ska då ta över?

Försök intressera både äldre vänner och bekanta och – med tanke på ovanstående – försök även intressera de lite yngre, Era egna (vuxna) barn, barnbarn eller andra som Ni känner, för föreningen.

James Blom

Hänt i världen utanför Concordia 1995 – 2005

I Berndt Bodins Festskrift över föreningens första hundra år ingår i varje decenniekapitel en ytterligt kort översikt över vad som hänt i världen utanför FCC. Vi följer traditionen även i denna lilla skrift, trots att den bara omfattar *en* tioårsperiod.

Den 1 april 2005 avlider påven Johannes Paulus II och efterträds av Joseph Ratzinger, som väljer namnet Benedict XVI.

I vårt eget svenska stift efterträds biskop Hubertus Brandenburg av Anders Arborelius OCD (karmelitorden). Han vigs till sitt ämbete av biskop Brandenburg i Sankt Eriks katolska domkyrka den 29 december 1998 och blir den förste svenskfödde biskopen i katolska kyrkan i Sverige sedan reformationen.

Svenska kyrkan skiljs från staten år 2000, men är i praktiken ändå hårt politiskt bunden.

Världspolitiskt har det kalla kriget efterträts av global terrorism.

I Sverige har socialdemokraterna under hela perioden innehaft regeringsmakten. 1995/96 är Ingvar Carlsson statsminister, vilken post därefter övertagits av Göran Persson.

James Blom

Ett ord har försvunnit och ett standar har återfunnits

Ett ord har försvunnit ...

Vart tog ordet Familjeförening vägen? Till vårt hundraårsjubileum författades ett brev till Vatikanen, där vi berättade att den anrika föreningen fyllde hundra år. Gunnel Vallquist hade vänligheten att översätta dessa rader till perfekt franska och brevet sändes iväg. Snart fick vi en varm gratulation tillbaka med den helige faderns välsignelse. Underbart!

Och vad stod det att läsa? Jo, många varma ord om hur bra det var med en förening som värnade om familjen och barnens uppfostran och väl. Den påvliga sekreteraren, som skrivit ett långt och vänligt svarsbrev hade självklart vilseletts av ordet familjeförening (som vi inte heller riktigt förklarar).

Även på hemmaplanet har vi någon gång fått kännedom, om att namnet ger fel signaler. Ensamstående eller par med vuxna barn har inte trott att föreningen var tänkt för dem. En namnändring var nödvändig! Samtidigt ville vi inte ta bort ett mer än hundraårigt namn. Styrelsen har i stället valt att (som långa perioder tidigare i föreningens historia) tona ner ordet Familjeförening. Så är det fortfarande juridiskt (bank, pg etc) registrerat, men på våra kallelser skriver vi numera bara **Concordia Catholica** eller **FCC**.

Har FCC någonsin varit en familjeförening?

Nej, någon riktig familjeförening har Concordia aldrig varit. Då den bildades 17 november 1895, fanns redan två katolska föreningar i Stockholm *Sankt Josefs Förening*, då under namnet *Katolska Handverksföreningen*, (grundad 1879) och *Elisabethföreningen* (grundad 1887). Den ena var uteslutande för män och den andra uteslutande för kvinnor. Därför fanns ett stort behov av den förening som gavs namnet *Familjeföreningen Concordia Catholica*. Ordet *Familjeföreningen* poängterade just att båda könen var välkomna. En ärlig, välarrangerad och välbesökt julgransfest för barnen bidrog även till att ge skäl för namnet.

Man kan också utvidga tanken på vad en familj är. Så gjordes tidigt i föreningens historia. Vi kristna ska (även om det alltför lite efterlevs) vara bröder och systrar i Kristus. Föreningen kan då ses som enda stor familj, där tron och lika intressen håller oss samman; ännu ett skäl att inte helt utplåna ordet familjeförening. (På sin tid kunde begreppet nog också inbegripa övriga släktingar. Själv har jag kunnat återfinna min mormorsfar, mormorsmor, mormor, moster, mamma, och farfars bror, som föreningsmedlemmar under ungefär samma tid.)

... och ett standar har återfunnits

De äldre i föreningen talade om att FCC en gång ägt ett mycket vackert Concordia-standar, från år 1898 (!) och jag mindes att jag sett det, svajande för vind och blåst, på ett gammalt fotografi från en Björkövallfärd. Troligen hade det förkommit vid Sankta Eugenias flytt från Drottninggatan. Våra förfrågningar till både präster, systrar och några ytterligare personer hade inte gett något napp.

Björkövallfärd under seklets första hälft (Privat ägo)

Föreningens hundraårsjubileum startade den 17 november med pontifikalhögmesse, skärmställning och samkväm med supé. När några av oss stod i köket och fixade med kvällens förtäring, råkade församlingens kanske mest kunnige på sakristians inventarier, Hans-Åke Bergström, komma förbi. Efter att tidigare ha frågat både präster och systrar hade vi gett upp och inte tänkt på att fråga honom. Hans-Åke hörde att vi talade om det förkomna standaret, tänkte till ett ögonblick och föste sedan resolut iväg mig ut ur köket och vidare iväg till sakristian, tog fram en stege och, balanserande på dess högsta steg, trevade han med armarna längst in ovanpå ett mycket högt skåp och drog snart fram STANDARET från den plats, där det legat gömt alltsedan S:ta Eugenias flytt till Kungsträdgården (1982). – Vilken glädje för oss att få tåga in med det mitt under jubileumsfesten. Standaret var verkligen utsökt vackert. Framsidan föreställer den heliga familjen innesluten i en mandorla omgiven av blomrankor med kors i varje blomma och baksidan är lika vackert broderad med blomrankor och texten Familjeföreningen Concordia Catholica.

100-årsjubileumsmingel: Pater Glogowski, Else Wanngård och Elsa Herou.

Den 26 november fortsatte hundraårsfirandet med en festmiddag. Kyrkoherde Stefan Dartman SJ var en av talhållarna och under sitt tal nämnde han att kyrkorådet beslutat bekosta en behövlig renovering av standaret.

En ganska lång tid förflöt, medan vi utan att komma till skott resonerade om olika alternativ för renovering i Sverige eller utomlands. Slutligen begav sig Hans-Åke Bergström och undertecknad till ett avtalat möte på Armémuseum, specialister på standarder, där vi skulle få träffa överintendenten Leif Törnqvist, visa upp standaret, få det värderat och få ett förslag till restaureringsfirma. Snart tillkallades även chefen

för museets textilavdelning, Irma Wallenborg. Bägge experterna visade ett mycket stort intresse för vårt standar och till och med fotograferade det med många tagningar. Konstnärligt och kulturhistoriskt fann de standaret ytterst värdefullt – ett standar av den kvalitén och med så utsökt brodyr, vore idag i det närmaste omöjligt att åstadkomma.

Museet rekommenderade oss att kontakta konservatorn Ann Ideberg (Textilkonservering). Företaget åstadkom en ypperlig restaurering med såväl lagning och rengöring som borttrollande av fläckar.

Idag kan standaret tas fram vid högtidliga tillfällen t.ex. Den Heliga Familjens fest eller vid något Concordiaevenemang. Dess höga ålder gör det mycket skört och även ljuskänsligt. Med en rysning tänker jag mig det svajande för vind och blåst i en procession. Det vore väl idag närmast kriminellt. – Men omhuldas det väl, har vi kvar ett enastående vackert konstverk av högt kulturhistoriskt värde.

James Blom

Concordias utveckling 1995–2005

Fler personer och yngre

100-årsjubileet gav något av en nytändning åt föreningen. Den fina jubileumsskriften, författad av Berndt Bodin, och de två högtidliga och välbesökta jubileumsmiddagarna gav både ökad självkänsla bland medlemmarna och fungerade som marknadsföring utåt, vilket bidrog såväl till högre närvaro bland gamla medlemmar som att nya personer upptäckte föreningen.

Det hade också varit en medveten linje av styrelsen att använda 100-årsjubileet till att förbättra återväxten. Redan 1993 gick styrelsen ut med ett brev i vilket det sades att ”Inför föreningens hundraårsjubileum vill vi dels vidga kretsen av medlemmar, dels öka föreningens materiella/ekonomiska förmåga att förbereda och genomföra detta jubileum.”

Samtliga concordister uppmanades därför föreslå nya medlemmar. Än effektivare för återväxten var nog att inbjudan av vänner och medlemmar till föreningens aktiviteter började hängas upp på församlingarnas anslagstavlor. För att följa upp personer som gästade FCC blev det med tiden kutym att skicka 2–3 ”gratisutskick” och ett informationsbrev till intresserade.

Resultatet blev inte bara ett ökat medlemsantal, utan ledde också till en viss förnyring av sällskapet. Det rörde sig knappast om en våldsam sänkning av medelåldern, men en ganska stor tillströmning av 40-talister och även enstaka ännu yngre. Med Martin Melin kom en då 27-åring in i styrelsen, vilket var den yngste styrelsemedlemmen på mycket länge – om inte någonsin. Resultatet syntes också tydligt i form av högre närvaro på programkvällarna, det sammanlagda antalet besök nästan fördubblades under åren 1995–2000. Tyvärr har åren 2000–2005 inneburit en minskning, men nivån är fortfarande högre än 1995, se statistikkapitlet!

Programverksamheten

De första fyra åren av den aktuella perioden dominerade studiebesöken. Verksamhetsåret 98/99 var det t.o.m så många externa program att Concordia endast en gång befann sig i någon av sina ”hemlokaler”. De följande sex åren har emellertid fördelningen mellan studiebesök och föredrag varit ganska jämn, med aningen övervikt för aktiviteter i externa lokaler om man räknar in vårutflykterna.

Periodens första fyra år hölls föredragen nästan uteslutande i Marie Bebdelses församlingslokaler, eftersom deras intima karaktär upplevdes främja samvaron. Verksamhetsåret 00/01 hade det dock börjat komma så många på träffarna att dessa lokaler blev för små, varför särskilt S:ta Eugénias stora sal kom att användas. Domkyrkan har besökts mer sporadiskt. Egentligen har styrelsen haft en policy att hålla fördelningen mellan församlingarna ganska jämn, men det har varit svårt, eftersom Domkyrkosalen ofta varit upptagen. Sedan några år tillbaka har dock katolska folkhögskolan vänligt öppnat sina dörrar för oss, varför vi fått två hemmaarenor på Södermalm. Sammantaget såg fördelningen ut som följer:

Lokal Antal möten 1995–2005

S:ta Eugénia:	18	Program som skett i externa lokaler,
Marie Bebdelse:	13	men sedan följts av supé i någon av
Domkyrkan:	5	hemlokalerna har räknats till hemlo-
Folkhögskolan:	4	kalerna.
Externa lokaler:	40	

Ordnar, böcker och andra föredrag

Föredragen har nästan alltid haft anknytning till något religiöst, oftast katolskt, tema: Endast två föredrag under perioden hade varken ett religiöst tema, eller hölls av en katolik: antikvarien Anna von Ajkay berättade om Stockholm på 1890-talet och gav många åhörare en ny förståelse över hur oerhört mycket av skönheten i vår stad som skapades under detta decennium och Marianne Forssell berättade om sin far, författaren Vilhelm Moberg. Ett underhållande föredrag som verkligen fick åhörarna att komma den stora författaren in på livet.

100-årsjubileet som nämns på annan plats i denna skrift innehöll ett föredrag av professor Alf Åberg om Cistercienserna i Sverige.

Den största publikanstormningen blev det när Leif Carlsson, f.d. kulturchef på SvD, berättade om Sven Stolpe. Den i det närmaste hundrahövdade skaran fick evakueras från församlingssalen till kyrkan – en värdig inramning för ett föredrag om denne katolske författare, som under stor del av 1900-talet betytt oerhört mycket för en mer positiv syn på katolicismen i vårt land.

Sven Gullman har två gånger talat om det heliga berget Athos: Programmet var så populärt att, när han åtta år efter första framträdandet gjort ytterligare resor, tagit nya bilder och hunnit författa en bok, åter inbjöds att tala om ämnet.

Fader Matthias Graham OSB har framträtt flera gånger under perioden, först tillsammans med den ortodoxe körledaren Paul Nordgren. Då var temat den ryska

kyrkosången och det bjöds såväl på stor kunnighet som många musikaliska smakprov från stereo. 2002 när han just blivit föreningens nye andlige rådgivare berättade fader Matthias om sitt arbete som biskopsvikarie för den orientaliska missionen i Sverige, samt om sitt hemkloster Niederaltaich i Bayern, vilket också följer ortodox rit. Även denna gång fick föredraget hållas i kyrkan för att alla skulle kunna beredas plats. Ett par år senare återkom fader Matthias med att tala om sitt andra arbete (vid sidan om kyrkoherdeskapet i Marie Beb.), det som fängelsepräst på Kronobergshäktet. Här gavs en inblick i en värld så mörk att några veckor på häktet för många kunde ses som en av de få tillfällena till vila och eftertanke.

Naturligtvis bjöds vår, 1998 nytillträdde biskop Anders Arborelius OCD in till Concordia, där han inför ett stort antal åhörare talade om att vara karmelit och biskop. Tidigare hade Karin Wiking talat om Moder Teresa och Kärlekens missionärer. Dessa båda föredrag gav idén att starta en hel serie av föredrag om katolska ordnar och organisationer. Samma år som biskopens föredrag, talade franciskanmunken Bengt Wehlin OFM om Franciskus och sin ordens historia och spiritualitet samt Bengt Almstedt SJ om Jesuitordern. På årsmötet 2000 presenterade Kaj Engelhart Caritas arbete; en insamling skedde till organisationen och gav upphov till vanan att därefter alltid samla in pengar till ett välgörande ändamål vid årsmötet. Senare berättade Helge Lockner om den katolska, ekumeniska lekmanarörelsen Focolare. Och slutligen inbjöds diakonerna Anders Wickström och Manuel Pizarro för att berätta hur deras arbete som diakoner gestaltar sig. Tyvärr blev Manuel (gift med den år 2004 tillträdde styrelsemedlemmen Maria Mellado) förhindrad p.g.a. sjukdom, men även med *en* diakon blev kvällen mycket givande.

En välbesökt kväll var när våra hedersmedlemmar Arne Getzmann och Allan B. Janzon berättade om sin resa till Santiago de Compostela 1999. Kvällen inleddes med att alla diabilerna kom i total ordning, men efter en kort paus varvid dessa sorterades av undertecknad, som befunnits ha de församlades yngsta ögon, kunde den omtyckta presentationen inledas.

Flera böcker har presenterats av sina författare. Fyra av dessa hade religiöst tema. 50 personer slöt upp för att höra skriftställarna Anna Dunér (katolik) och Peter David (jude) läsa valda stycken ur sin gemensamma novellsamling *Där gräset är som grönast* som handlar om trosskiljaktigheter och såväl överkomliga som oöverkomliga svårigheter detta kan leda till, skildrat inte utan en god portion humor. Professorn i molekylär onkologi, Stefan Einhorn, berättade om sin bok *En dold Gud – om religion, vetenskap och att söka Gud*. Hela 90 åhörare lyssnade intresserat till Einhorn och åt sedan upp ett antal smörgåstårter i S:ta Eugénias stora sal. En annan intressant bok som presenterades av sin författare var *Berusad av Gud* som berör mystik inom de tre bokreligionerna och skrivits av professorn i religionspsykologi, Antoon Geels. För ovanlighetens skull hölls detta möte inte en vardagskväll utan en söndagseftermiddag för att passa föreläsaren. Slutligen presenterade historikern och f.d. diplomaten Karl Wand sin bok *Gustav II Adolf och jesuitdolken*, en skrämmande, men mycket intressant historik om antikatolska fördomar genom den svenska historien.

En mycket uppskattad kväll var när Torgny Lindgren, själv katolik, inför en väl-fylld domkyrkosal berättade om sitt författarskap, läste högt ur sina böcker och gav oss recept på surrova! Författaren och akademiledamoten var mycket underhållande. Något besvikna blev dock flera medlemmar över att han gav Sven Stolpes roman-konst ett nedsättande omdöme samt att han inte likt andra föredragshållare stannade på supén.

Concordisterna och språkvetarna Lars och Martin Melin berättade om *Dösnack och kallprat* utifrån sin då nyutkomna språkvetenskapliga bok med samma namn. 50-talet personer skrattade gott, även om ett par av de närvarande harmade sig över en utläggelse över svordomens grammatik, eftersom författarna där inte kunde undvika att exemplifiera. Docent Lars Melin återkom några år senare och berättade, även då för en månghövdad skara, om skriftkonstens historia utifrån sin då nyutkomna skrift i detta ämne.

Med koppling till litteratur var även en afton tillsammans med professor Gunnel Vallquist, under vilken hon berättade om sin konversion, sin tid som journalist och rapportör vid 2:a vaticankonciliet, sitt förhållande till moder kyrkan och mycket annat. Den uppburna akademiledamoten hade många vänner bland åhörarna och det blev ett mycket givande samtal som byggde på en dialog mellan åhörare och föredragare.

En annan mycket personlig kväll var när vår dåvarande andliga rådgivare Paul Glogowski, SDB, berättade om sitt liv. Ett varmt och gripande föredrag som jag vet att många bevarar i sina hjärtan, nu när pater Glogowski lämnat oss. Det blev även tillfälle att se katolska folkhögskolans lokaler, samt fira en andakt i deras kapell. Något som därefter blivit tradition när vi är där.

Vår tidigare styrelsemedlem Bengt von der Burg hade gått en s.k. Alpha-kurs, vilket styrelsen tyckte lät så intressant att de bjöd in hans kursledare komminister Staffan Stadell, som berättade om Alfarörelsens historia, pedagogik och innehåll.

I januari 2004 berättade professor Jan Svanberg om Sankt Görans draken i konsten. Kvällen var mycket välbesökt och uppskattad och Svanberg trivdes så bra bland concordisterna att han erbjöd sig att hålla fler föredrag, vilket resulterade i att han redan hösten därpå samlade hela 68 åhörare till ett föredrag om hur medeltidens katedraler egentligen byggdes.

Andra program som är värda att nämnas är när fotografen och concordisten Bertil Reijbrandt visade diabilbilder från Rom samt när riksdagsmannen Torsten Lindström (Kd), berättade om sitt politiska arbete och svarade på frågor om hur det gick att kombinera katolsk tro med att vara politiker.

Religiösa byggnader

Många av studiebesöken har gällt kyrkor och andra byggnader med religiös anknytning. 1995 visade pastorn i Nya Kyrkans Församling, Görans Appelgren, Swedenborgs Minneskyrka, berättade om kyrkorummen, swedenborgianismen och dess samfundsbildningar. Ett spännande möte med den enda trosriktning som har sitt upphov i en svensk.

S:t Eriks domkyrka har förevisats två gånger med sju års mellanrum – första gången av dåvarande domprosten Lars Cavallin och andra gången av Gun Wanders med anledning av hennes skrift om domkyrkan till dess 50-årsjubileum.

Katarina Kyrka, som brunnit ned, visades efter återuppbyggnaden. Visningen skall ha varit uppskattad, men eftersom den skedde vid lunchtid en vardag, kunde endast 17 personer närvara.

Även den vackra och arkitektoniskt intressanta Tyska kyrkan besöktes med visning följt av samkväm och avtackande av FCC:s avgående ordförande, Berndt Bodin.

Under perioden har besök även skett vid S:ta Ingrids dominikanska centrum på Västmannagatan. Kvällen inleddes med att alla trängde in sig i det lilla kapellet för vesper och därefter berättade syster Monica Bexell OP om verksamheten.

Mycket uppskattade var även besöken i synagogan på Wahrendorffsgatan och i den nybyggda moskén vid Medborgarplatsen, vilka båda genomfördes våren 2001. Eftersom ingen av församlingarna släppte in större grupper än ett drygt 30-tal så fick synagogebesöket upprepas ännu en gång och moskébesöket två gånger – vilket nästan tog musten ur styrelsen det året ...

S:t Johannes vackra kyrka har förvisso inte besökts inuti; däremot gav komminister Erland Ros en rolig och intressant guidning av dess kyrkogård. Även den katolska kyrkogården har besökts, med guidning av Pater Peter Hornung SJ. Det skedde en söndagseftermiddag och var i samarrangemang med Katolsk Historisk Förening (KHF). Vandringen var mycket välbesökt.

En kyrka som ganska få varit i, fast den faktiskt står öppen för allmänheten vid söndagsgudstjänsterna, är Slottskyrkan. Erland Ros hade nu blivit pastor och hovpredikant i hovförsamlingen och guidade gärna runt Concordia även i detta sammanhang.

Slutligen har även ryskortodoxa Kristi Förklarings kyrka besökts med guidning och föredrag av dess kyrkoherde Matias Norström.

Två gånger resulterade ovannämnda serie om katolska ordnar och organisationer i studiebesök: En kväll förlades till oblatmissionärerna i Täby, där Pater Fredrik Emanuelson OMI berättade om kongregationen och församlingen, samt guidade runt oss i kyrkan. En annan gång besöktes Spanska Missionen på Södermalm. Vi var många som trots att vi var katoliker inte visste någonting om denna nationella grupp inom vårt stift, som det året firade sitt 50-årsjubileum. Förutom föredrag om missionens historia bjöds även på latinamerikansk buffé och uppvisning av folkdanser. Mest var det barn och ungdomar som uppträdde, men i en dans deltog även en av missionens systrar!

Under perioden besöktes flera f.d. katolska kyrkor. Pater Henrik Roelvink OFM tog oss med på en historisk färd till det gamla Gråbrödraklostret på Riddarholmen. Vi fick se lämningar såväl i form av dagens Riddarholmskyrka som källaren i ett intilliggande hus (Diskrimineringsombudsmannens fikarum). Roelvink berättade även att ytterligare klostergångar skall finnas kvar mellan kyrkan och kontorskällaren, men att han tyvärr aldrig släppts in i dem. I Stockholms Stadsmuseum (f.d. Södra Stadshuset) berättade antikvarie Monica Eriksson om den katolska kyrkan, den

första offentliga efter reformationen, som var inrymd där åren 1784–1837. Även detta ett samarrangemang med KHF. Slutligen fick vi se de kvarblivna valven från svartbrödraklostrets källare vid Västerlånggatan En guide från Medeltidsmuseet berättade och ”svartbrodern” Jean Paillard OP firade mässan i själva källarvalven. En gripande upplevelse av återknytning till det gamla katolska Sverige.

Museer

Två gånger har föreningen besökt utställningar På Historiska Museet: I början av perioden besöktes Krakóws julkrubbor, där guiden Maciej Alexander Glawtcki guidade oss gratis för att vi var en katolsk förening. Mot slutet av perioden besöktes så en intressant utställning kring 1900-talets liturgiska textilier i Svenska kyrkan. När vi kom till salen med medeltida kyrkokonst hade den dock fyllts med en konstig och irrelevant installation, bestående av färggranna vindmaskiner som guiden uppmanade oss att veva på. ”Aldrig trodde jag att jag skulle få se hela Concordia Catholica stå och veva på vindmaskiner” hördes det grymtas under ett par buskiga ögonbryn.

Carl Eldhs ataljemuseum, högt beläget i vackra Bellevueparken, var en mycket trevlig upplevelse.

På Nationalmuseum guidades vi runt av den medryckande och kunnige dr Ulf Abel. Deltagarantalet var begränsat till 30 enligt inbjudan, men ändå närvarade 56 personer!

En mörk vinterkväll tågade en tapper skara concordister upp till Observatoriekullen för att besöka Observatoriemuseet. De som trotsat vädret och tyngdlagen fick mycket för besväret. Mest torde man dock minnas kvällen för vår hedersmedlem Elsa Herou, som trots mycket dåliga ben och två käppar genast rusade högst upp i tornet, innan någon guide hunnit ta till orda. När det visade sig att det först skulle vara 45 minuters guidning nere i museet innan en kort visning av kikaren i tornet, så orkade hon dock inte gå ner igen utan tillbringade kvällen med att prata med två tonåriga amatörastronomer. De hade mycket trevligt tillsammans och hon var lika glad och nöjd som alltid. En medlem vi minns med värme.

Musikkulturens främjande är ett stort, men ganska okänt museum med gamla instrument. Förutom kunnig visning bjöds här även på Lieder av Schumann och Stenhammar med sångerskan Elisabet Hansson och ackompanjemang på piano. Några år senare besöktes även Musikmuseet som hade en utställning om arbetets musik.

Det sedan många år stängda Armémuseum slog åter upp dörrarna och en trupp concordister marscherade in och besåg de nya och mer pacifistiska utställningarna.

Till Birgittaåret 2003 besöktes Medeltidsmuseets separatutställning *Birgitta Bigersdotter – kvinnan bakom helgonet* och redan året därpå återkom vi för utställningen *Stympade böcker* som visade upp gamla medeltida pergament, vilka använts till att binda in statshandlingar i, men nu åter pusslats samman.

Det sista museibesöket avlades vid det ganska okända Tullmuseet på Kungsholmen, där diverse effektiva smugglingsmetoder togs ad notam av de intresserade åhörarna.

Övriga studiebesök

Besöken av historiska byggnader blev färre än under föreliggande tioårsperiod, men de förekom. Bl.a. såg vi Wrangelska palatset, som varit kungligt slott och nu är Svea hovrätt. I hovrättens restaurang fick ordföranden James Blom möjlighet att under supén hålla ett versifierat högtidstal till f.d. ordföranden Berndt Bodin som fyllt 70 år. Den sista av de fyra byggnaderna på Riddarholmen Concordia besökte under perioden var Gamla Riksarkivet: 1:e arkivarien Bodil Ulate-Segora visade oss runt i de sedan decennier övergivna, men vackra lokalerna och till supén på ett närliggande café visade Jon-Peter Wieselgren diabilder från när han som ung arbetade i byggnaden.

Några år senare besiktigades Karlbergs slott. Där fick vi inte bara en guidning av byggnaden, utan även en fantastisk orgelkonsert av deras organist, trosbrodern Martin Riessen.

Även några viktiga kulturinstitutioner besöktes. Vera Rosén som tidigare dansat i operabaletten visade oss runt på Operan och berättade om 200 års traditioner, samt inte minst egna minnen. Bibliotekarien och författarinnan Anna Dunér (född Blom) guidade runt i Kungliga Bibliotekets nya bergrum och höll föredrag om verksamheten. Endast 40 personer fick närvara vid ett besök och det var så populärt att det fick återupprepas en annan kväll, varvid ytterligare 40 concordister anlände. En annan ärevärdig institution som besöktes var Kungliga Vetenskapsakademien, där arkivarie Maria Asp berättade om akademiens historia och verksamhet. Hon hade även tagit fram ett antal rariteter ur arkivet som undertecknad såsom kollega i yrket fick förtroendet att iklädd vita handskar visa upp för övriga föreningsmedlemmar.

En mer lättsam kväll om än med viss kulturell och katolsk anknytning stod undertecknad själv för. Jag hade byggt upp en utställning på Carlsbergs Sveriges (f.d. Pripps) bryggeri i Bromma om Stockholms bryggerihistoria och berättade utifrån den om katolska bryggare, varav flera var concordister. Efteråt blev det pytt och omfattande ölprovning.

En synnerligen intressant afton var mötet med Sveriges Radios chefsdirigent Manfred Honeck. Kvällen inleddes med konsert på Berwaldhallen och efter att Honeck lämnat sin pult och bytt om, anlände han till FCC:s medlemmar som i ett hörn av foajén satt och drack medhavt vin och åt korv- och osttärningar. Vi hade framförallt förväntat oss ett föredrag om musik, men istället blev det ett mycket personligt tal om vad den katolska tron betydde i hans liv och tankar kring hur man skall kombinera yrkesarbete med föräldrarollen och föra tron vidare till nästa generation. Föredraget hölls på tyska.

Vid sidan om föredrag och studiebesök har föreningen vid ett tillfälle inbjudit till gemensamt kyrkkaffe efter den traditionella själamässa, som varje år firas i S:ta Eugenia för föreningens avlidna medlemmar. Styrelsens förhoppning var att själamässan skulle utveckla sig till en årlig gemensam mässa och minnesstund över bortgångna föreningsysstrar och -bröder. Närvarade gjorde fyra styrelsemedlemmar och en (!) övrig föreningsmedlem, varför kyrkkaffet inte återupprepats.

Vårutflykter

Föreningens vårutflykter är en tradition som fanns med redan på 1800-talet. Under 1970- och 1980-talen skedde de dock inte varje år, utan ungefär vartannat. Utflykterna företogs i föreningsmedlemmarnas egna bilar eller med kommunala färdmedel och oftast så valdes ett utflyktsmål inom Stockholms län. Nuvarande ordföranden James Blom började ansvara för utflykterna fr.o.m. våren 1994 och kände ett särskilt engagemang just före dessa. Från våren 1995 började de genomföras med förhyrd buss; detta tack vare dåvarande styrelsemedlemmen Irène Nordgrens son, David Nordgren, som till vänligt pris både kunde skaffa fram och köra en buss. Man kunde därför besöka ett så fjärran mål som Floda kyrka.

Efter den lyckade utflykten till Floda hade föreningen fått blodad tand och 50 concordister, så många som rymdes i bussen, bevistade nu ett sommarfagert Julita Gärd och Museer. Vädet var härligt och guidningen av intendenten vid Nordiska museet, tillika concordisten, Peter Blom, lika professionell och medryckande som vanligt. Kaffet och andakten i Eskilstuna katolska kyrka på vägen hem var också mycket uppskattade.

En teckning ur den stora produktionen av kallelseillustrationer som Tarras Blom gjort genom åren.

Med förra rektorn Sven Gullmans inträde i styrelsen fick vi under flera år en egen kunnig historiker som guide till vårutflykterna och som skicklig organisatör. Det började med Munktorps kyrka och Östanbäcks svenskkyrkliga benediktinkloster (1997). Året därpå blev också en fullträff, med Strängnäs domkyrka som huvudattraktion.

1999 besöktes Gamla Uppsala kyrka och Uppsala högar, varefter lunch intogs på Odinsborg – till vilka några drack mjöd. Sven Gullman guidade både i Gamla Uppsala och i nya, på den markerade plats, där ett medeltida franciskankloster med

kyrka en gång stått. Efteråt firades mässa och dracks kaffe i S:t Lars, där vi mottogs hjärtligt av kyrkoherden Klaus Dietz SJ.

Den längsta vårutflykten (2000) blev en klosterdag i Östergötland med besök i Heliga Hjärtas benediktinkloster nära Alvastra och S:ta Birgittas kloster i Vadstena.

År 2001 byttes buss ut mot båt, som navigerade mot Björkö, där vi guidades av kunnig arkeolog, som själv arbetat med senaste utgrävningarna. Pater Rune Thuringer SJ firade mässa med oss i Ansgarskapellet och höll en intressant utläggning om Ansgar och Björkö i sin predikan. Något dråpligt på denna vallfärdsliknande utflykt var kanske att han själv starkt betvivlade att Birka alls legat på Björkö.

Concordiamedlemmar framför Ansgarskorset på Björkö 2001.

Våren 2002 ställdes färden mot Sigtuna. Först dracks kaffe i Järfällas nya katolska kyrka där pater Fresman SJ visade runt och berättade. Senare blev det besök på Sigtunamuseet och visning av Mariakyrkan. Därefter begav sig sällskapet till Sigtunastiftelsen, där det trakterades med lunch och fick en omfattande guidning. Dagen avslutades med att Pater Bischofberger SJ anlände och firade mässa för föreningen i stiftelsens kapell.

Utanför Sigtunastiftelsen vårutflykten 2002.

Birgittaåret 2003 gick vårutflykten till S:ta Birgittas Finsta. Dagen inleddes med visning av Frötuna kyrka och härlig buffé på Sundsta Säteri, varefter guidning skedde vid Birgittas barndomshem och katolsk mässa slutligen firades i Skederid kyrka av fader Conny Årlind. Till eftermiddagskaffet fick vi föredrag och ljuvlig sång av Elisabeth von Waldstein och flickor ur domkyrkokören.

2004 ställdes färden åter till en mälarö, men denna gång en som gick att nå med buss: Adelsö. Sedan senast hade styrelsen förstärkts med arkeologen Jozef Saers, som med djup kunnsighet och stort engagemang lyckades entusiasmera samtliga närvarande trots hållande ösregn. På vägen ut firades mässa i Stiftsgården Marielund och avnjöts lunch i Rastholms värdshus.

Tioårsperiodens sista programpunkt var en vårutflykt till tre kyrkor med Albertus Pictor-målningar anförd av Jan Svanberg. Det var en intensiv utflykt med guidning t.o.m. under bussfärden. Något trötta, men glada till sinnet och betydligt kunnigare än tidigare, återvände de 53 concordisterna till huvudstaden framåt 18.00-tiden.

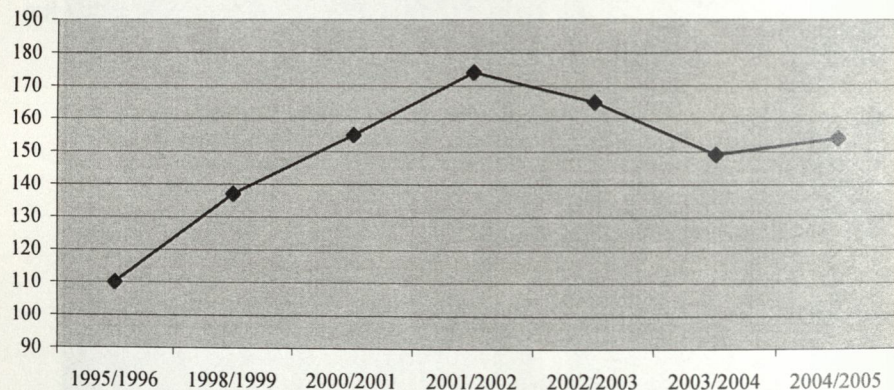
Edward Blom

Statistik 1995 - 2005

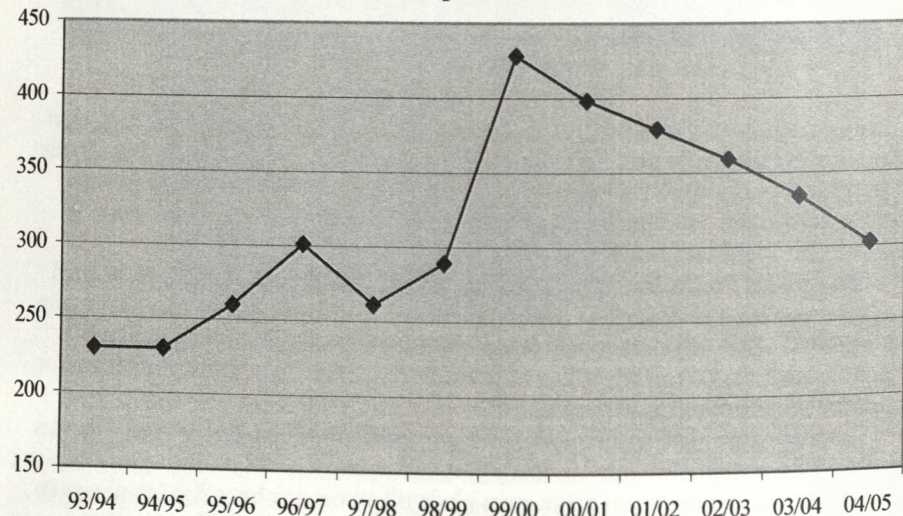
Antal medlemmar

Hundraårsjubileet gav god reklam för föreningen och de närmaste åren skedde en markant uppgång av antalet medlemmar. De senaste åren har många i hög ålder fallit ifrån utan motsvarande tillströmning av nya medlemmar till föreningen.

Antal medlemmar/år

Antal besökare totalt på aktiviteterna/år

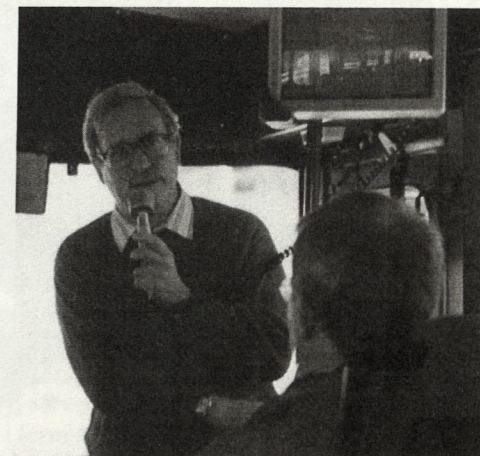
De stora publikdragarna, 15 i topp 1995–2005

- Leif Carlsson om Sven Stolpe 100
- Stefan Einhorn om sin bok "En dold Gud" 90
- Visning Kungliga Biblioteket av Anna Dunér 80 (fördelat på 2 tillfällen)
- Besök av Moskén 80 (fördelat på 3 tillfällen)
- Torgny Lindgren om sitt författarskap 78
- Biskop Anders: "Att vara karmelit och biskop" 77
- Pater Hornung guidar på kat. kyrkogården 70*
- Jan Svanberg om medeltidens katedraler 68
- Besök i synagogan 66 (fördelat på 2 tillfällen)
- 100-årsjubileumsmiddagen 63
- Fader Matthias om "unierade" ortodoxa kyrkor 60
- Vårutflykt: Omberg och Vadstena 58
- Vårutflykt: Finsta 57
- Besök ryskortodoxa kyrkan 53
- Jan Svanberg om S:t Göran och draken 53

*Samarrangemang med KHF, även deras medlemmar ingår i summan.

Tiotalet arrangemang under perioden hade 50–51 besökare. Flera av dessa var vårutflykter, där antalet var begränsat till 50 p.g.a. bussens storlek.

Därutöver: Katolska kapellet på Stadsmuseet, Allan B. Janzon och Arne Getzmann om Santiago, Anna Dunér & Peter David om sin judisk-kristna bok, Martin och Lars Melin om "Dösnack & kallprat", Karlbergs slott med konsert samt Lars Melin om skriftkonst.

Decenniets två ordförande Berndt Bodin och James Blom

Den lekamliga förplägnaden

Hummer och smörgåsbord

I Concordia Catholicas barndom hölls alla möten på eleganta restauranger: Metropol, Kronprinsen, Continental, Gillet, Tre Remmare, Rosenbad, Stallmästaregården, Djurgårdsbrunns Vårdshus, Ulriksdal, Hasselbacken, Konstnärsklubben, Riche eller Godthem – bara för att nämna några. Flera gånger per år var det fester eller banketter och även på månadsmötena däremellan intogs alltid supéer. Tyvärr finns det få uppgifter bevarade om vilka de exakta rätterna var som man åt under denna Concordias frackklädda period. Supéerna tycks dock ha bestått av tre-rättersmiddagar med vin. Punsch och nubbe kunde köpas extra. Dessutom var gås- respektive hummermiddagar länge årliga inslag, liksom en högtidligare middag som genom åren haft lite olika benämningar: stiftelsefesten, årsfesten, högtidsfesten, vårmiddagen. Vid utflykter hände det att folk tog med egna matsäckar, medan föreningen ordnade öl och kolsyrade drycker.

Från 1950-talet blev det färre besök på kända krogar och fler möten som hölls på mindre anrika hotell och festvåningar, men även då serverades naturligtvis välsmakande supéer.

Vårmiddag i Concordia på 1950-talet.

Först till vårmiddagen 1961 finner vi en meny utskrivna på inbjudan; den bestod av "lätt smörgåsbord", vårkyckling, dessert, öl eller vatten och vin samt kaffe och kostade 18 kr, vilket motsvarar 176 kr i dagens penningvärde. Sommarmiddagen 1962 bestod av sandwiches, kyckling, glace och sedvanliga drycker. Eftersom de vanliga supéerna vid denna tid endast kostade 10–12 kr får man räkna med att de nu blivit lite enklare än under föreningens första halvsekel.

Landgångar och lättöl

På 1960-talet började det förekomma att kaffe med smörgåsar och tårta serverades istället för supé. Man kan nog anta att detta till stor del berodde på de stigande restaurangpriserna. 1966 hade man därför gjort ett försök att hålla vårmiddagen i en av församlingarna, men den kalla rostbiffen föll tydligen inte medlemmarna på läppen, för följande år återgick man till restaurangbesöken.

Från 1970-talet användes allt mer församlingarnas lokaler (eller dominikansyst-rarnas). Smörgåsarna, ibland kallad *thésupé* eller *thémiddag* blev nu den dominerande födan. Oftast är det landgångar, men ibland mindre smörgåsar. Bordsdryck var vanligtvis vatten och lättöl, men vin förekom ibland och vid mötet kring jul serverades glögg – en reminiscens av föreningens upphörda tradition att ordna Luciamiddagar. Till kaffet bjöds på något hembakat. Även om smörgåsarna nu dominerade, så hölls fortfarande vårmiddagarna på restauranger som Gondolen, Carl Michael Bellman eller Kvarnen, även om det nu snarare var kyckling eller kalkon och inte hummer som serverades. Det var under dessa år även tradition med en enklare supé i samband med årsmötet.

75-årsjubileumsmiddagen på Riche bestod av "Consommé Langue de Renne, Noisette de Cerf Pommes Chantilly, Poire Belle Helene, vin, café". 80-årsfirandet i von der Lindeska valven var en lite enklare måltid, eftersom man ville hålla ner priset. Årsfesterna tycks även ha subventionerats för att inte bli allt för dyra. 1980 års vårmiddag stack dock av lite från de vanliga, den hölls i tyska församlingens lokaler efter att kyrkan besiktigats och bestod av inbakad lax, kalvfilé med portvinsstuvade champinjoner och legymer samt "goda drycker" som det stod på inbjudan. Vid 90-årsjubileet i Konstnärshuset 1985 serverades enligt inbjudan en "festmåltid" (tyvärr ospecificerad), men därefter tycks Concordia gått in i ett lukulliskt mörker.

Efter 90-årsfirandet upphörde såväl vårmiddagarna som årsmötessupéerna. Ja, t.o.m. decembarglöggen försvann. Med undantag av en vårutflykt 1988 till Gripsholms slott med efterföljande lunch på paret Gerlichs sommatorp, förekom ingen annan mat än landgång, smörgås eller skinkgiffel i hela fyra år – och inte en droppe vin, om man skall tro arkivhandlingarna. Ett ljus i det kulinariska mörkret uppstod dock, när ordförande Berndt Bodins hustru, Gertrud, började bjuda på sina ljuvliga, hembakade vaniljkrokar till kaffet. Först 24 januari 1989, när Lars Rooth SJ talade på Gröna Jägarens festvåning, serveras en räksallad med vin.

Om den andliga förplägnaden i form av föreningens programutbud redan befann sig i en blomstringsperiod, så kunde denna sallad ses som ett första steg även mot en bättre lekamlig förplägnad. Nu kan vi nämligen se att de i och för sig goda landgångarna någon gång om året ersätts av mer varierad kost.

Efter ett besök på Vin- och sprithistoriska museet bjöds passande på ostbuffé och vin, andra gånger på skinksallad eller kallskuret med hemlagad potatis- och rödbetssallad.

Supéernas återkomst

Från och med 1992 kan man tala om en regelrätt reform i Concordias mathållning. Årsmötet inleddes med Sallads- och räkbuffé. Följande möte var på Judiska Museet, där det serverades *koscher-supé*: israelisk kalkon och dito vin. 100-årsfirandet innefattade både en mindre gravlaxsupé med vin i Eugenia och en stor festmåltid på skinande linnedukar och guldkantat porslin på Anton Bruckners Salonger. Till förrätt var det laxmousse, sedan rådjurssadel och sittningen avslutades med att personalen inkom i en Nobelfestliknande procession bärandes bomber av björnbärsparfait med gnistrande isfacklor, varefter det var dags för kaffe och avec i de 1800-talsinredda smårummen. Efter en sådan måltid var medlemmarna bortskämda.

Nu togs det för givet att lätta supéer med vin skulle serveras vid varje möte som hölls i någon av församlingarna och på vårutflykterna ersattes matsäcken med restaurangbesök.

Vad har vi då ätit under den senaste tioårsperioden. Mest dominerande har varit olika slag av kallskuret: pastrami, rostbiff, kalkonrulle, rökt skinka serverat med sallad, brytbröd och ost (oftast Emmentaler och Brie). Ibland även med små trevliga tillbehör som oliver, inlagda gurkor, kronärtskockshjärtan eller majscolvar. I början var potatissalladen t.o.m. hemlagad av James Blom med hustru Ninnie, som är de som främst tagit sig an matlagningen. Andra gånger har det varit skaldjurssallad, patéer, kall ugnstekta lax, eller småbaguetter med currydoftande kycklingröra.

Några få gånger har varm mat serverats: Martin Melin med hustru Elisabeth överraskade concordisterna med att servera varma piroger åt hela föreningen och till Santiago-föredraget blev det äkta paella. När det väntats stora mängder besökare har det istället blivit mindre arbetskrävande rätter som färdiglagad smörgåstårta.

När möten har hållits i någon av hemlokalerna (och det inte varit fastetid) har det serverats vin till maten. Några gånger i början på 90-talet njöt vi av de högkvalitativa vita vinerna av märket Friedrich Wilhelm Gymnasium, en vinfirma i Trier som en gång varit ett jesuitgymnasium och vars korkar därför bär IHS-monogram. Annars har lite enklare, men läckra, Rieslingviner från Mosel dominerat på den vita fronten. Bland rödvinerna märks prisvärda, ganska kraftiga sydeuropeiska viner: Señorío de los Llanos, Perquita, Montepulciano d'Abruzzo, Valle D'oro, Gato Negro, Bridao och de senaste åren väldigt ofta Mauro Primitivo.

Även under den senaste tioårsperioden har det hänt att föreningen intagit middag på lokal. Så var fallet efter moskébesöket, då Gröna Jägaren besöktes. Såväl efter Ryskortodoxa kyrkan som KB åts det på Restaurang Dagobert, en prisvärd liten kvartersrestaurang. Och efter klosterkällaren i Gamla Stan intogs *Bratwurst mit Sauerkraut* på gamla, trivsamma Zum Franziskaner. Vid ett par tillfällen har även Café Sebastian i Gamla Stan besökts, varvid var och en har kunnat välja bland enklare rätter som pajer, smörgåsar och sallader. Även vårutflykternas luncher har intagits på professionella inrättningar; från frikyrkostugors enkla kyckling med

kokpotatis till riktigt läckra måltider med vin och kanske t.o.m. en liten grappa till kaffet. Särskilt Sundsta Säteri och Rastaholms Vårdshus på Ekerö utmärkte sig.

Också vid studiebesöken har varm mat kunnat erbjudas vid en handfull tillfällen. Carlsberg serverade krögarpytt och mycket öl, Tullmuseet köttgryta och Spanska missionen en härlig latinamerikansk buffé ackompanjerad av chilenska viner. När folkhögskolans lokaler lånats har dess förre rektor, Margareta Sjödin, vid ett par tillfällen även ställt upp och agerat kocka, men senast komponerades den härliga måltiden av skolans då nytillträdde kock, Juan Diaz.

Det är helt enkelt så att supéerna åter spelar en icke oväsentlig roll i föreningen. Man kan konstatera att det uppenbarligen kommer fler medlemmar, när det bjuds på kallskuret med vin än på kaffe med kaka, och att folk stannar längre – för den man äter tillsammans med, blir man oftast också vän med. Nackdelen kan kanske vara att det hänt att en och annan medlem visat *väl* stor lust att lämna föredraget för supén, utan att ens lägga märke till att frågestunden ännu pågår ... Men, det är å andra sidan en hållning helt i samklang med Concordias tidiga historia, då aktiviteterna endast bestod av läcker mat, god dryck och enklare underhållning – allt för att öka samvaron mellan huvudstadens katoliker.

Edward Blom

Pater Paul Glogowski in memoriam

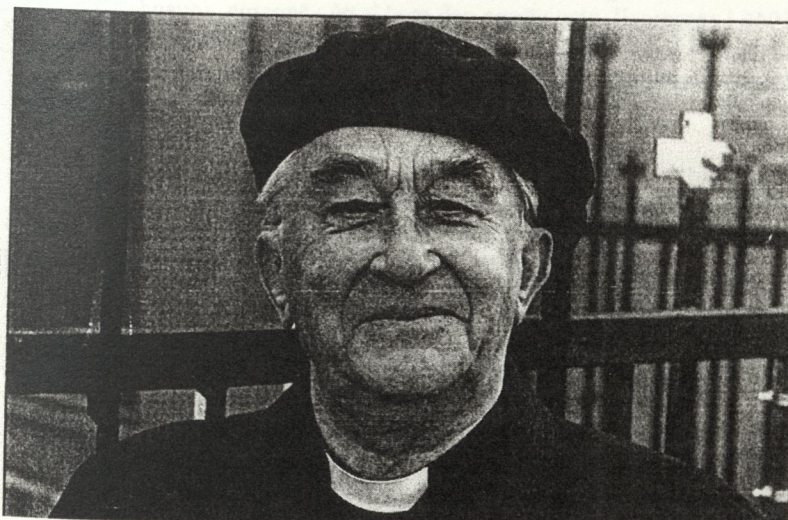

FOTO: RYSZARD ANTONIUS KLINGER

Den 13 januari i år fick vår förre andlige rådgivare, Paul Glogowski, SDB, komma hem till vår Herre, i en ålder av 90 år.

Pater Glogowski var föreningens andlige rådgivare från 1987 till 2001, men hans engagemang i föreningen sträckte sig mycket långt tillbaka i tiden. Han kom

till Sverige, 1955, och hans allra första föreningsbesök var just till Concordia. Då kunde han inte ett ord svenska, så konversationen med medlemmarna var knapphändig. Ändå fastnade han för föreningen och blev den trogen och konversationen blev med tiden desto livligare.

För föreningens kristna, katolska inriktning är det viktigt att ha en andlig rådgivare, som är med i möjligaste mån, då vi träffas och pater Glogowski tog denna tanke på stort allvar. Han försökte närvara så ofta som det var möjligt, tills hans höga ålder gjorde resorna mellan Djursholm och våra sammankomster på olika platser i Stockholm sena kvällar alltför ansträngande. Ofta berättade han till kaffet om intressanta stiftsnyheter eller gav någon glimt ur sitt händelserika liv.

Hur kan man karaktärisera honom? Jag skulle vilja göra det genom att särskilt framhålla följande tre egenskaper:

Civilkurage

Det krävdes mod att utbilda sig till präst i Tyskland under nazitiden. Under studietiden fick han för första gången pröva på att sitta i fängelse nio veckor – för att ha lyssnat på Radio Free Europe!

1941 prästviges han i Würzburg och hann fira sin första mässa i den polska hembyn Schwieben, som han redan som 14-åring lämnat för att på internat läsa till studentexamen. En vecka senare tvangs han som sjukvårdare följa tyska armén till ryska fronten.

1944 till 1950 tillbringade han i rysk fångenskap. Bland annat har han berättat om julen 1946 i ensamcell, utan värme och med is på väggarna, sovande på golvet med skorna som huvudkudde och soldatkappan som täcke. 1949 dömdes han till ett 25-årigt fängelsestraff, men vid en amnesti i maj 1950 hade han lyckan att bli frigiven.

Ingen bitterhet

Hur orkar man fortsätta efter att ha sett och erfarit så mycket ondska, så mycket vidrigt och så mycket lidande som pater Glogowski?

Pater Glogowski orkade gå vidare. Han blev lärare och rektor vid Salesianernas internatskola Marienhausen och kom 1955 till Sverige, där hans skicklighet och stora kapacitet kom väl till pass. Han verkade som präst i domkyrkoförsamlingen, blev biskop Müllers sekreterare, kyrkoherde i Södertälje, där han också var primus motor för kyrkobygget, kapitelvikarie, generalvikarie och slutligen biskopsvikarie.

Pater Glogowski (för så föredrog han trots titlarna att kallas) blev aldrig cynisk och aldrig misantropisk. Trots allt det han upplevt bevarade han en nästan naiv tro på det goda hos människan. Naturligtvis menade han då människan som individ – inte kollektivet, som bara följer med flocken. Dess följder hade han tillfullo sett i både Hitlers nazism och Stalins kommunism.

En riktig präst i Don Boscos anda

Själv lärde jag känna pater Glogowski redan år 1960. Jag bodde i Don Boscohemmet på Bergsgatan ett år under tonåren. Pater Glogowski hade sin bostad (1 rum) där. Han var då biskopens sekreterare och arbetade samtidigt som kaplan i domkyrkan och hade naturligtvis mycket hemarbete på kvällarna. En kväll när jag och ett par andra grabbar förde ovanligt mycket oväsen i korridoren, medan han själv försökte koncentrera sig på sitt kvällsarbete, kom han ut och bad oss vänligt att vara lite tystare. Vi kom ihåg det i högst två minuter och så var hojtandet igång igen. Den här gången sade han till lite kraftfullare och vi kom ihåg oss i säkert tre minuter, men sedan var vi i full gång igen. Nu kom han ut för tredje gången och då var det inte lugna pater Glogowski utan en rasande kosack, som skällde ut oss riktigt ordentligt.

Detta hindrade inte att han, när helgen kom ett par dagar senare, tog med oss på en tur i sin lilla folkabubbla, en sådan som alla katolska präster hade på den tiden, till Marieudd. Det var mitt i vintern och vi slog upp en vak på isen mellan Marieudd och Mariaön och pilkade abborre och fångsten som vi fick grillade vi på öppen eld vid strandkanten, medan solen gick ner över den gnistrande kalla och vackra Björköfjärden. Oj vad det smakade gott och vad roligt vi hade. Vi unga grabbar kände att det var en präst att ty sig till och lita på. En präst som kunde förmana, ja bli riktigt ilsken på oss, men också måste ha tyckt om oss och brytt sig.

Ett härligt minne och samma värme som så många av oss, som varit med länge i föreningen Concordia, har fått känna från honom.

James Blom

Concordiautflykt med mellanlandning i Södertälje i pater Glogowskis kyrka.

Förteckning över styrelsemedlemmar och övriga förtroendeposter

Ordf	V Ordf	Sekr	Kassör
1995/96 Berndt Bodin	James Blom	Allan B Janzon	Margaretha Jarlbo
1996/97 Berndt Bodin	James Blom	Sven Gullman	Margaretha Jarlbo
1997/98 Berndt Bodin	James Blom	Sven Gullman	Margaretha Jarlbo
1998/99 James Blom	Martin Melin	Sven Gullman	Margaretha Jarlbo
1999/00 James Blom	Martin Melin	Sven Gullman	Margaretha Jarlbo
2000/01 James Blom	Martin Melin	Bengt von der Burg	Margaretha Jarlbo
2001/02 James Blom	Martin Melin	Martin Melin	Margaretha Jarlbo
2002/03 James Blom	Martin Melin	Martin Melin	Margaretha Jarlbo
2003/04 James Blom	Jozef Saers	Christina Thomas	Margaretha Jarlbo
2004/05 James Blom	Jozef Saers	Birgitta Magnusson	Margaretha Jarlbo
Övr ledamot	Övr ledamot	Övr ledamot	Övr ledamot
1995/96 Tarras Blom	Irène Nordgren	Zofia Maria Wilczek	
1996/97 Tarras Blom	Irène Nordgren	Martin Melin	
1997/98 Tarras Blom	Irène Nordgren	Martin Melin	
1998/99 Tarras Blom	Irène Nordgren	Birgitta Ossmer	
1999/00 Bengt von der Burg	Irène Nordgren	Birgitta Ossmer	
2000/01 Edward Blom	Irène Nordgren	Birgitta Ossmer	
2001/02 Edward Blom	Irène Nordgren	Birgitta Ossmer *	Bengt von der Burg
2002/03 Edward Blom	Irène Nordgren	Birgitta Ossmer	Bengt von der Burg
2003/04 Edward Blom	Birgitta Magnusson	Birgitta Ossmer	
2004/05 Edward Blom	Maria Mellado	Birgitta Ossmer	

* From 2001/02 har Birgitta Ossmer även varit distributör av föreningens kallelser

Vårutflykten 2005 utanför Yttergrans kyrka

Revisor	Revisor	Revisorssuppl
1995/96 Arne Getzman	Sven Gullman	Stefan Scherlag
1996/97 Arne Getzman	Stefan Scherlag	Astrid Pålson
1997/98 Arne Getzman	Stefan Scherlag	Astrid Pålson
1998/99 Arne Getzman	Stefan Scherlag	Astrid Pålson
1999/00 Arne Getzman	Stefan Scherlag	Astrid Pålson
2000/01 Arne Getzman	Stefan Scherlag	Astrid Pålson
2001/02 Arne Getzman	Stefan Scherlag	Astrid Pålson
2002/03 Arne Getzman	Astrid Pålson	Anita Forsberg
2003/04 Arne Getzman	Astrid Pålson	Anita Forsberg
2004/05 Arne Getzman	Astrid Pålson	Anita Forsberg

Valberedning	Valberedning	Andlig rådgivare
1995/96 Arne Getzman	Sven Gullman	Paul Glogowski
1996/97 Arne Getzman	Allan Janzon	Paul Glogowski
1997/98 Arne Getzman	Allan Janzon	Paul Glogowski
1998/99 Arne Getzman	Allan Janzon	Paul Glogowski
1999/00 Arne Getzman	Edward Blom	Paul Glogowski
2000/01 Arne Getzman	Erika Bergström	Paul Glogowski
2001/02 Arne Getzman	Erika Bergström	Matthias Graham
2002/03 Arne Getzman	Erika Bergström	Matthias Graham
2003/04 Margaretha Sjödin	Erika Bergström	Matthias Graham
2004/05 Margaretha Sjödin	Erika Bergström	Matthias Graham

Kassören prickar av deltagare i Järfällas församlingssal på väg till Sigtuna.